ו: הכל שוחטין פרק ראשון חולין

עין משפט נר מצוה

לב א מיי׳ פי״ח מהלכות מעשר הלכה יב [טוס״ע י״ד סימן קיט סעיף ג]:

לג ב מיי׳ פי״ח מהלכות תרומות הלכה ה:

שיטה מקובצת

[א] מפני שחשודה ומחלפת: [ב] הא קי״ל מעשר דגן בזמן הזה דאוריתא: [ג] את בית שאן גולה מכלל: [ד] דאכלי פירי דלא מעשרן ואסר:

רבינו גרשום

והכא חיישינן אבל לעלמא לא חיישינן כלומר בשאור יחבלין: ולעלמא לא חיישינן והתנן הנותן לפונדקית. כלומר אכסניית מפני שהשודה שמתחלפת ומתחלקלק כלומר מחלפת שוב ונותנת לו רע. התם בפונדקית הדא אומרת בר בי רב אכיל חמימא אנא איכול קרירא ומשום הכי חיישינן ואי פרכינן לו) למה מי שנותן לשכינתו לא חיישינן לחלופי ולפונדקי חיישינן לחלופי והכי תרגינן אכסניא כאן היום ולמחר הולך לדרכו: אשת חבר נותנת עם אשת ע״ה וכו׳ ימה בזמן שהיא טמאה ולא בזמן שהיא טהורה שבזמן שהיא טמאה רגילה גם בעלה שאינה נוגעת בשום דבר ועכשיו בשהיא נגעה לא תנע בשום דבר יא תאכל (על הכל) מכל אשר לה מאשת ע״ה ולא חיישינן שמא תקח מן הרחמים או מן הקמת שלה ותתן לתוך פיה ואוכלת דבר שהוא דמאי אבל בשהיא טהורה לא תישחן עמה שמא תקח ותתן לתוך פיה דמאי: ר׳ אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה: השתא מגדל גזלה כלומר לבעלה דאמרינן חברתה נותנת לה ואוכלת ונהלת לבעלה חלופי מיבעיא שתחלף לאחרים טוב ברע: אמר רב יוסף לאו חשיב גזל הוא מה שהיא נותנת לאשת חבר שטוחנת עמה דמוריא ואפרה תורא בדרישה קא אכיל. והא איתתא נמי דטוחנת עמי בדין הוא שאתן לה רעדיין לחלופי לעלמא לא חיישינן (אלא) [והלכך] הכא בשאור וכו׳ לא חיישינן: בן זירה גרסינן שאכל עלה של ירק בבית שאן כלומר בלא מעשר אכל והתיר ר׳ את בית שאן על ידו של ר׳ מאיר כלומר דכיון דאכל ר׳ מאיר בלא מעשר ודאי לא מארץ ישראל [ו] בית שאן נהגו בו איסור כלומר שכעולים לא אכלו בבית שאן בלא מעשר. דרש לה׳ מקרא הזה. כלומר ר׳ דנהג בו היתר. והחזיקו הוד) והוא כיתה נחש הנחשת כו׳ אלא מקום הניחו לו אבותיו כלומר (מה לעשות נדר) [להתנדר בן כלומר שיהא נקרא על שבר ועל ידו אף אני מקום הניחו לי אבותי מה שהיו

[ו] נלמה לפרוך לעיל אמרו לי מקום שאנוחיך יכי בית שאן ומי. [ז] ל״ל בחזקים מחיב: אלא ומי.

מסורת הש״ס

[ו] מתלי פ״ג מסנס ה, [ב] (טהרות פ״ז) [תוספתא דטהרות פ״ח ה״ג בגיטתא אחרינא]. [ג] [עד כאן הכל בגיטין פא: ע״ש]. [ד] [עין תוספות פסחים נא. ד״ה לו אתה ומוס׳ מגילה ה: ד״ה דבריס]. [ה] [שבת יז:]. [ו] לא מצאתי זו בשום מסנה רק בתוספתא פ״ח דטהרות מצאתי בגיטתא אחרת ועין ר״ש פ״ז דטהרות מ״ד. [ז] [ל״ל כדתניא]. [ח] עי׳ ר״ש פ״ו דמסכת דמאי.

תורה אור השלם

[ו] הוא הסיר את הבמות ושבר את המצבת וכרת את האשרה וכתת נחש הנחשת אשר עשה משה כי עד הימים ההמה היו בני ישראל מקטרים לו ויקרא לו נחשתן: מלכים ב יח ד

הגהות הב״ח

(א) תוס׳ ד״ה אשת חבר וכו׳ מפריעה ידי שעבר:

הגהות מהר״ב רנשבורג

(א) תי״ה אשת חבר וכו׳ וקשה דהך תוספתא מתניתא וכו׳ כל״ל:

מוסף רש״י

הנותן לפונדקית. תלמיד היושב לפני רבו ומתלמדן אצל עם הארץ, פונדקית לוקח לו את עיסתו (גיטין שם). שחשודה מחלפת. לא גרסינן הכא המתקלקל (שם). התם נמי. לעובה היא מתכוונת ומורה לעלמה הולכת אלוף זה כי יומים לו: (שם). בר בי רב בר. חמימא וקרירא לאחר מחליפה (שם). טוחנת. מפריעתה (שם). בזמן שהיא טמאה. אשת חבר, הכיון דבימי טומאה אינה רגילה ליגע בטהרות לא חיישינן שמא תטול ותתן לתוך פיה (שם). נתנה לה. אלמא חשודה אשת עם הארץ לגנוב משל בעלה ונותן לחברתה (שם ס׳ ב). מוריא. מורה הוראה היתר לעלמה (שם).

התם נמי מוריא ואמרה בר בי רב ליכול חמימא ואנא איכול קריירא. פירש בקונטרס מורה הוראת היתר לעלמה לטובה אני מתכוונת בר בי רב ליכול חמימא בגיטותא ואין הלשון משמע כן דמוריא משמע שמורה לעלמה היתר לעבד משלו כמו מוריא ואמרה מורא מדישיה קאכיל ועוד תנן במתניתין מעשר את שהוא נותן לה ואת שהוא נוטל הימנה מפני שחשודה שמחלפת רבי יוסי אומר אין אחרלין לרמאים ומפרש רבינו מנחם דבתמיה קאמר בר בי רב ליכול חמימא ואנא איכול קרירא ואני טרחתי בשבילו אכל גבי שכנתו אין לחוש לחילוף אע״פ שטוחנת בשבילו דדרך שכנים שטוחנים זה בשביל זה: **אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ.** פי׳ בקונטרס טוחנת תבואה של עם הארץ בזמן שהיא טמאה אשת חבר דליכא למיחש שמא תשכח ותתן לתוך פיה דבר שאינו מעושר דכיון דטמאה היא אינה נוגעת ומסתמא עומדת מרחוק וקשה דהך א[1]) משנה מתניא במסכת טהרות (פ״ז) ולפי׳ הקונטרס הוה ליה למימרי במסכ׳ דמאי ועוד קשה דפי׳ דמכתבה נותנת לה ואוכלת אלמא חשודה לגנוב משל בעלה ואין זה גזלה דאין הבעל מקפיד בדבר מועט [2]) כדתנן בהגחל בתרא (נ״ק דף קיט.) מקבלין מן הנשים דבר מועט לצדקה וגם זה דומה מאד שמחלק בין אשת חבר לאשת עם הארץ דעביד אינים דמינסי ואכיל מה דיהבי ליה אכל לתת לאחרים אי לאו דרגילה בגזל לא מינסיא ועוד היאך נותנת עמה אשת חבר הרי היא מפריעה (א) עובדי עבירה וכסוף הניזקין (גיטין דף פא.) מוכח דאסור לרבא דמפרש מתניתין דמשאלת אשת חבר לאשת עם הארץ נפה וכברה וכורכת ונותנת עמה נעם הארץ דרכי מאיר וטומאה וטהרה דרבנן אכל בסתם עם הארץ לא כי היכי דלא תטמוט עם חברתה החשודה על הטביעות ולאחר דאמר רוב עמי הארץ מעשרין הן שרי לפייסה בכל עניין והכא הא אחרינן בזמן שהיא טהורה וליכא לאוקומי הכיא בזמן שהיא טמאה ודלא כרבי שמעון בן אלעזר דהא בהדיא קתני בורכת וכורכת נוגעת היא ומפרש ר״ח וכן ר״ת שבתבותה של [חבר] אחיי בזמן שהיא טמאה בזמן שאשת עם הארץ מחזקת עצמה בטומאה שאז היא נזהרת מליגע בתבואה אבל לא בזמן שמחזקת עצמה בטהורה דאז אין נזהרת מליגע בתבואה ומטמאה לה רבי שמעון בן אלעזר אומר אף בזמן שמחזקת עצמה בחזקת טמאה לא תטחון מפני שחברתה אשת עם הארץ נפה וכברה וכורכת ונותנת לה ואוכלת ובתוספתא דטהרות פ״ח קתני אע״פ שאינה אוכלת ונשמתא דרבי יוסי אומר אין מעשר אחרים ואוכלים ונשמתא פריך השתא מגזל גזלה תבואה של אשת חבר לאשת